

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024 - 2028

Kh 06.11.2023 § 213

Valmistelija

Hallintojohtaja Saara Mehtälä, puh 040 150 5202

KuntaL 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi aiottu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määrääjässä tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kunnanvaltuusto on päättänyt (23.10.2023 § 33) yhtiöittää Viemäriilikelaitoksen. Viemärilaitos on talousarviossa budjetoitu nolnaan, ja sen on siirretty konserniosaan talousarviota. Se ei vuonna 2024 vaikuta kunnan talousarvioon. Investointiosassa Viemäriilikelaitos on myös eriytetty kunnan investoinneista. Hallintosääntö tullaan tarkistamaan kunnan uuden organisaation mukaiseksi.

Talousarvio jakaantuu seuraaviin osiin:

Käyttötalousosa

- Määrärahat ja tuloarviot on otettu talousarvioon sitoviksi nettoperiaatteen mukaan sisäiset määrärahat ja tuloerät mukaan lukien. Valtuustoon nähdessä sitovana tasona on 1.6.2017 voimaan tuleen hallintosäännön mukainen osastojako. Osastoja ovat: hallinto, lomatoimi, tekninen ja sivistys.
- Kaikki sitovuustason ylittävät määrärahamuutokset on käsiteltävä kunnanvaltuustossa. Osastopäälliköt päättävät tammikuun loppuun mennessä viranhaltijapäätöksellä osastonsa määrärahan käytöstä käyttösuunnitelmassa. Käyttösuunnitelmassa määrärahat ja tuloarviot jaetaan tulosalueille ja tulosyksiköille. Käyttösuunnitelma on esitettävä tiedoksi kunnanhallitukselle liitteineen.

- Valtuustoon nähden sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on kirjattu talousarvioon osastoittain.
- Osastoa sitovat tulosalue- ja tulosityksikkötason tavoitteet, tuodaan tiedoksi valtuustolle.
- Sisäisten erien käsittely; sisäinen laskutusta varten on määritelty erikseen taksahinnoittelu sellaisten kustannusten osalta, joihin osasto voi itse vaikuttaa. Hallinnollisten yleiskustannusten laskutus kohdistetaan palvelujen käyttäjille käytön perusteella tmv. kustannusten vyörytysperiaatteella.

Tuloslaskelmaosa

- Koostuu käyttötalousmenojen ja tulojen erotuksesta, valtionosuuksista, verotuloarvioista ja yleisistä rahoitustuloista ja -menoista sekä käyttöomaisuuden poistoista.
- Verotuloprosentti ja kiinteistöveroprosentit päätetään kunnanvaltuustossa 13.11.2023.

Investointiosa

- Investointiosan määrärahat, tulo- ja menoarviot koostuvat aktivoitavaan käyttöomaisuuteen kuuluvista rakennushankkeista sekä yli 8.400 euron ylittävistä kalustohankkeista.
- Määrärahat ovat sitovia hankeryhmittäin valtuustotasolla.
- Hankekohtainen määräraha on sitova osastotasolla, muutoksesta on osastopäällikön tehtävä viranhaltijapäätös, joka tuodaan tiedoksi kunnanhallitukselle.
- Investointimäärärahan käyttötarkoituksen muutos on tuotava erikseen kunnanvaltuuston käsittelyyn.

Rahoitusosa

- Sitovuustaso on antolainat ja talousarviolainakannan muutokset.
- Viemäriiikelayoksen talousarvio esitetään johtokunnan esityksenä käyttötalous netto ja investoinnit netto sekä rahoitusosan talousarviolainojen muutos kunnanhallituksen käsittelyyn.

Hallintokunnat ja tytäryhteisöt ovat valmistelleet ehdotuksensa esitykseksi talousarvioksi vuodelle 2024 sisältäen taloussuunnitelman vuosille 2024 – 2028. Talousarvioehdotus on esityslistan oheismateriaalina ja siihen sisältyy seuraavat osastokohtaisesti sitovat nettomäärärahat:

- Toimintatuottojen ja -kulujen erotus ennen poistoja
- Hallinto-osasto: - 1 343 849
- Lomatoimen osasto: 0,00
- Tekninen osasto: 83 451
- Sivistysosasto: - 8 768 349
- Toimintakate:- 10 028 747

Valmistelijan ehdotus:

Kunnanhallitus antaa talousarvioehdotuksen pohjalta ohjauksensa hallintokunnille ja tytäryhteisöille vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 – 2028 taloussuunnitelman jatkovalmistelua varten.

Päätösehdotus Kunnanhallitus antaa talousarvioehdotuksen pohjalta ohjauksensa hallintokunnille ja tytäryhteisöille vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 – 2028 taloussuunnitelman jatkovalmistelua varten.

Päätös Kunnanhallitus merkitsi vuoden 2024 talousarvion tilanteen tiedokseen ja antoi ohjeistusta hallintokunnille ja tytäryhtiöille talousarvion 2024 ja suunnitelmavuosien 2025 - 2028 jatkovalmistelussa.

Tämän pykälän aikana asiantuntijoina olivat paikalla:

Vt. sivistysjohtaja Ville Hirvikoski klo 10.15-17.26
Tekninen johtaja Mikko Polet klo 10.15-14.49
Taloussuunnittelija Tiina Nurmimäki klo 11.09-19.02
Lomituspalvelujohtaja Sanna Niemi klo 12.49-14.49
Toholammin Energian toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala klo 15.14-15.41
Toholammin vuokratulojen toimitusjohtaja Maija Hjelmmeros klo 17.37-17.53

Tämän pykälän käsittelyn aikana pidettiin taukoja klo 10.55-11.09, klo 12.03-12.49, klo 14.49-15.14 sekä klo 17.26-17.36.

Raija Potila oli poissa tämän pykälän aikana klo 16.55-17.40.

Kh 20.11.2023 § 235
268/02.02.00/2023

Valmistelija

Hallintojohtaja Saara Mehtälä, puh. 040 150 5202

Osastot ovat valmistelleet talousarvioesityksen kunnanhallituksen antaman ohjauksen perusteella (Kh 6.11.2023 § 213). Jatkovalmistelussa tarkistuksia on tehty tuloihin ja menoihin sekä talousarvion investointi- ja rahoitusosiin.

Sivistyslautakunta on käsitellyt sivistysosaston talousarvion kokouksessaan 2.11.2023 § 74.

Esitys talousarvioksi vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2025 - 2028 on esityslistan liitteenä.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotus ennen poistoja osastoittain:

- Hallinto-osasto: -1 224 620
- Lomatoimen osasto: 0,00
- Tekninen osasto: 162 278
- Sivistysosasto: - 8 648 678
- Toimintakate: -9 711 020

Valmistelijan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää merkitä tiedokseen sivistyslautakunnan esityksen sivistysosaston talousarvioksi vuodelle 2024.

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 - 2028 taloussuunnitelman hyväksymistä siten, että talousarvion valtuustoon nähden sitovaksi tasoksi otetaan hallintosäännön mukaisten osastojen ulkoisten ja sisäisten määrärahojen ja tuloarvioiden

erotukseksi muodostuneet nettosummat ja investointiosan sitovuustasoksi investointimäärärahat hankeryhmittäin.

Esittelijä Kunnanjohtaja Hillukkala Jukka

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää merkitä tiedokseen sivistyslautakunnan esityksen sivistysosaston talousarvioksi vuodelle 2024.

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 - 2028 taloussuunnitelman hyväksymistä siten, että talousarvion valtuustoon nähden sitovaksi tasoksi otetaan hallintosäännön mukaisten osastojen ulkoisten ja sisäisten määrärahojen ja tuloarvioiden erotukseksi muodostuneet nettosummat ja investointiosan sitovuustasoksi investointimäärärahat hankeryhmittäin.

Päätös Kunnanhallitus päätti

1. merkitä tiedoksi sivistyslautakunnan esityksen sivistysosaston talousarvioksi vuodelle 2024.

2. valtuuttaa kunnanjohtajan tekemään teknisluontoisia korjauksia talousarviokirjaan tarvittaessa.

3. esittää kunnanvaltuustolle vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025 - 2028 taloussuunnitelman hyväksymistä siten, että talousarvion valtuustoon nähden sitovaksi tasoksi otetaan hallintosäännön mukaisten osastojen ulkoisten ja sisäisten määrärahojen ja tuloarvioiden erotukseksi muodostuneet nettosummat ja investointiosan sitovuustasoksi investointimäärärahat hankeryhmittäin.

Tämän pykälän käsittelyn aikana asiantuntijoina olivat paikalla:

Lomituspalvelujohtaja Sanna Niemi klo 15.36-15.53.

Vt. sivistysjohtaja Ville Hirvikoski klo 15.34-16.13, 17.26-17.49.

Tekninen johtaja Mikko Polet klo 15.34-16.13.

Raija Potila saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 15.37.

Kokouksessa pidettiin tauko tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.13-17.26.